

Instrumente de testare pentru elevi în vederea
pregătirii pentru bacalaureat la disciplina

ISTORIE

Elaborat de

Asist.univ.dr. Andrei STAVILĂ

Material elaborat în cadrul proiectului CNFIS-FDI-2021-0471 „UVT – Acces și echitate
în învățământul superior”

TEST 1

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Popoare și spații Istorice

Tema: Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Dacia era provincie imperială în frunte cu un legat de rang pretorian la început, apoi, din vremea lui Marcus Aurelius, cu rang consular. Țara care și-a pierdut cea mai bună și cea mai mare parte a puterii sale demografice de-a lungul unui război îndârjit și sângeros care a durat mai mulți ani, ca și prin emigrare, primi o nouă populație prin coloniștii romani care s-au revărsat aici din toate provinciile Imperiului Roman, dar în mare măsură din Italia de Jos.

Avem motive să credem că elementul dacic supus s-a ținut departe de contactul cu civilizația romană și și-a menținut dușmănia față de Roma. Romanitatea Daciei a fost însă diferită de cea a altor provincii cucerite de armata Romei. [...] În Dacia însă a fost creată o adevărată țară de colonizare dintr-un teritoriu slab locuit și înconjurat de o populație dușmănoasă, în care însă romanitatea nu și-a înfipt rădăcini atât de adânci, nesprijinindu-se pe baze sigure ale unei naționalități cucerite și din punct de vedere spiritual. De aici și ușurința cu care mai târziu a putut să fie îndepărtată și a dispărut, fără a lăsa atât de multe urme ca în Britannia sau în Noricum, fiind ștearsă ca o simplă poleială.

(Robert Roesler, *Romänische Studien. Untersuchungen zur alteren Geschichte Römäniens*),

B. Roesler pare deci a primi de adevărate spusele lui Eutropiu, care zice că „Dacia pierduse prin lungul război împotriva romanilor poporațiunea sa bărbătească”. [...] Dară, chiar dacă am lua ca atare spusele lui Eutropiu, nu arată el oare prin cuvintele sale că femeile și copiii dacilor nu suferiră cu toții soarta părinților? Apoi această nouă generație nu era ea îndestulătoare pentru a reconstitui în țară o bază națională pe care să se poată hultui elementul roman? De aceea, și inscripțiile găsite atât în Dacia, cât și aiurea ne dovedesc cu prisosință ființarea poporului dac după cucerire, precum și romanizarea lui. Trebuie amintit că poporul roman înțelegea a lipii de imperiul său provinciile cucerite într-un cu totul alt chip de cum au făcut-o în timpurile mai noi ungerii sau nemții. Departe de a alcătui o castă despărțită de poporul cucerit, romanii se legau cu el prin căsătorii, îi înlesneau intrarea în cetățenia romană și cu toate că îl întrebuițau la toate lucrările, îl făceau să se bucure de toate foloasele.

(A.D Xenopol, *Teoria lui Roesler. Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană*, București, 1998, p. 22-23)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați baza ideologică și contextul politic în care se înscrie sursa A.
2. Menționați, din sursa B, o informație cu privire la provincia Dacia.
3. Menționați ideea pe care Robert Roesler își sprijină argumentația în sursa A și care totodată este combătută în sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că teza exterminării populației de origine dacică odată cu cucerirea romană, precum și pe cea a retragerii complete a populației romanizate din cuprinsul provinciei Dacia în secolul al III-lea d.H.

5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa B, precizând rolul fiecărei dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).
6. Prezentați un fapt istoric în urma căruia zona nord-dunăreană a fost romanizată.
7. Menționați și descrieți doi factori ai romanizării în cazul provinciei Dacia.

SUBIECTUL AL II-LEA (30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Momentul apariției conștiinței românilor despre originea lor romană; acesta coincide cu cel al înscrierii românilor pe tabelul popoarelor cu nume propriu. Ideea romanității isvorăște și decurge din conștiința romanității la români, iar evoluția ei reflectă îmbogățirea calitativă, adâncirea și lărgirea acestei conștiințe românești. Tradiția autohtonă a ideii și conștiinței romanității la români se bazează înainte de toate pe numele propriu purtat de români, etnonim care se regăsește atât în denumirile externe aplicate românilor, cât și în numeroasele nume de persoane și a toponimiei prezente pe întreg teritoriul locuit de români. Conștiința autohtonilor, așa cum s-a conservat în toate epocile, se baza pe amintirea Romei: românii sunt de origine romană, descendenți ai romanilor din Dacia [...] Cronicarii români realizează pentru prima dată sinteza dintre fondul conștiinței autohtone a romanității românilor și argumentarea științifică, livrescă a originii romane a poporului român.

(Adolf Ambruster, Romanitatea românilor: istoria unei idei)

1. Numiți spațiul istoric, precizat în sursa dată.
2. Menționați, pe baza sursei, pe ce se baza conștiința românilor despre originea lor romană.
3. Prezentați un factor al romanizării. Religia.
4. Menționați, pe baza sursei, rolul cronicarilor în consolidarea conștiinței privind originea latină a românilor.
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la termenii care definesc romanitatea românilor și a cauzelor care au dus la politizarea romanității românilor susținându-l cu o informație selectată din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în perioada comunismului rolul limbii latine și a civilizației romane a fost minimalizat în ceea ce privește cristalizarea civilizației vechi românești.

SUBIECTUL AL III-LEA (30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre preocupările istoricilor din perioada modernă și contemporană pentru romanitatea românilor având în vedere:

- menționarea cauzelor care au determinat istoricii în abordarea problemei romanității românilor
- precizarea unui istoric și a unei teorii care combate romanitatea românilor
- precizarea a doi istorici și ideile acestora prin care a fost susținută romanitatea românilor
- prezentarea contextului istoriografic al problemei romanității românilor în perioada comunistă
- formularea unui punct de vedere referitor la rolul dezbaterilor istoriografice privind romanitatea românilor și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 2

Disciplina: Istorie
Clasa a XII-a
Unitatea: Popoare și spații Istorice
Tema: Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Căci românii se trag din romani, ceea ce mărturisește până în vremea de acum limba lor, care deși se află în mijlocul unor neamuri barbare atât de felurite, nu a putut fi răpusă. Ei au locuit în partea cealaltă a Dunării pe care odinioară o populau dacii și geții, căci partea de dincoace au ocupat-o apoi bulgarii. [...] Căci din legiunile și coloniile duse în Dacia de Traian și de ceilalți împărați romani s-au tras românii, pe care Pius [Enea Silvio Piccolomini] îi derivă din Flaccus.(...) Deși năvălirile barbare de tot felul s-au revărsat asupra provinciei Dacia și asupra poporului roman și regiunii geților împreună cu Pannonia, totuși s-a văzut că n-au putut fi răpuse coloniile și legiunile romane care se dezvoltaseră de curând. Înecate de valurile de barbari, ele totuși mai exală limba romană, și ca să nu o părăsească nicicum, se împotrivesc cu îndârjire, încât îi vezi că luptă nu atât pentru păstrarea neatinsă a vieții, cât a limbii. Căci cine nu s-ar minuna – dacă ar sta să socotească dese puhoai de sarmaților și goților, și de asemeni ale hunilor, vandalilor și gepizilor și incursiunile germanilor și longobarzilor – că s-au păstrat încă până acum la daci și geți rămășițele limbii romane?”

(Antonio Bonfini, Rerum Hungaricum Decades, 1568, Basel)

B. Cei care susțin menținerea unei populații romanice în Dacia se împart în două categorii. Unii susțin părerea că provincialii romani s-au refugiat în munți pentru a-și păstra acolo libertatea și viața, alții printre care Maior și Laurian, consideră că ei au rămas netulburați în văi și câmpii în vechile lor case și așezări. Împotriva primei păreri putem ridica întrebarea de ce coloniștii romani, obișnuiți cu bunurile unei culturi mai dezvoltate, ar fi preferat să îmbrățișeze o viață în sălbăticie, să schimbe modul de viață urban și agricultura cu păstoritul, când împăratul lor le asigurase în Moesia locuințe și pământuri, în mijlocul poporului lor, în condițiile plăcute ale unei existențe obișnuite, sub protecția săbiilor legiunilor romane, unde nu trebuiau să părăsească nici măcar vechiul nume al provinciei lor? A doua părere își găsește respingerea în căutarea zadarnică a presupusei continuități a orașelor și populației Daciei în toate monumentele literare a vecinilor.

(Robert Roesler, Romänische Studien. Untersuchungen zur alteren Geschichte Rümäniens)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați populațiile barbare la care face referire sursa A.
2. Numiți reprezentantul de seamă al Școlii Ardelene menționat în sursa B.
3. Selectați o informație privind coloniștii romani atât din sursa A, cât și din sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține depopularea Daciei ca urmare a retragerii aureliene.
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecărei dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).
6. Numiți doi cronicari care au abordat problema romanității românilor.

7. Motivați de ce istoricii occidentali s-au preocupat – pe parcursul secolelor XVIII-XIX – de problema românității românilor.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Teza autohtoniei românilor se bazează pe continuitatea neîntreruptă a populației, de la geto-daci la daco-romani. În afara triburilor geto-dace care s-au supus romanilor, deci n-au fost exterminate, toponimia, hidronimia [...] Daciei romane, faptul că din provincie s-au recrutat numeroase trupe auxiliare și, îndeosebi descoperirile arheologice dovedesc prezența neîntreruptă a autohtonilor atât în Dacia, cât și în Moesia [...]. După anul 602, în urma micșorării numărului slavilor din nordul Dunării, raportul de forțe s-a schimbat în favoarea autohtonilor [...] dispunând de o organizare social-politică mai adecvată împrejurărilor istorice. În cursul conviețuirii cu slavii, daco-romanii au reușit să-i asimileze și să dea naștere românilor.”

(Al. Graur, Gh. Ștefan, Dicționar de istorie veche a României)

1. Precizați, pe baza textului, două argumente prin care este susținută continuarea vieții cotidiene după retragerea aureliană.
2. Menționați, pe baza sursei, un spațiu istoric care astăzi nu se află între granițele României.
3. Precizați doi factori care au contribuit la romanizarea provinciei Dacia.
4. Menționați, din sursa dată, o informație referitoare la urmările „căderii limesului dunărean” în anul 602.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la situația provinciei Dacia după retragerea aureliană.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia romanitatea românilor a fost transformată în argument de luptă politică.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre preocupările istoricilor din perioada modernă și contemporană pentru romanitatea românilor având în vedere:

- menționarea cauzelor care au determinat istoricii în abordarea problemei romanității românilor
- precizarea unui istoric și a unei teorii care combate romanitatea românilor
- precizarea a doi istorici și ideile acestora prin care a fost susținută romanitatea românilor
- prezentarea contextului istoriografic al problemei romanității românilor în perioada comunistă
- formularea unui punct de vedere referitor la rolul dezbaterilor istoriografice privind romanitatea românilor și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 3

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Oamenii, societatea și lumea ideilor

Tema: Secolul al XX-lea între democrație și totalitarism

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Mai presus de orice fascismul cu cât mai mult ia în considerare viitorul și dezvoltarea umanității, chiar separat de considerațiile politice de moment, nu crede nici în posibilitatea, nici în utilitatea păcii eterne. Astfel acesta repudiază doctrina pacifismului [...]. O asemenea doctrină care este întemeiată pe această necesitate de pace este ostilă Fascismului. Și, astfel, ostil spiritului Fascismului, totuși acceptate pentru orice are de a face cu situații politice particulare, sunt toate ligile și societățile internaționale care, așa cum va arăta istoria pot fi împrăștiate de vânturi atunci când vreun sentiment național puternic este trezit de vreun motiv sentimental, ideal sau practic. Fascismul (este) complet opusul [...] socialismului marxist, concepției materialiste despre istorie, corespunzător căreia istoria civilizației umane poate fi explicată doar prin conflictul de interese dintre variate grupuri sociale și prin schimbarea și dezvoltarea cu ajutorul instrumentelor de producție. Schimbările în domeniul economic – noile descoperiri de materii prime, noile metode de a le prelucra, și invențiile științei – au o importanță pe care nimeni nu o poate nega.

(Discurs Benito Mussolini)

B. „Comunismul este o orânduire socială fără clase, în care mijloacele de producție sunt proprietate unică a întregului popor, în care există o deplină egalitate socială a tuturor membrilor societății, în care, paralel cu dezvoltarea multilaterală a oamenilor vor crește și forțele de producție pe baza științei și tehnicii în continuă dezvoltare, și în care toate izvoarele avuției sociale vor țâșni impetuos, din plin și se va înfăptui mărețul principiu „de la fiecare – după capacități, fiecăruia – după nevoi”. Comunismul este o societate a oamenilor muncii liberi și conștienți, societate cu un înalt grad de organizare în care se va statornicii autoadministrarea obștească, în care munca pentru binele societății va deveni pentru toți prima cerință vitală, o necesitate înțeleasă, iar capacitățile fiecăruia vor fi aplicate cu cel mai mare folos pentru popor.”

(Steagul Roșu, Anul XIII, nr. 3750, 3 noiembrie 1961, pag. 2)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați o organizație democratică cu rol de promovare a menținerii păcii la care se face referire în sursa A.
2. Numiți o caracteristică a comunismului enunțată în sursa B.
3. Selectați o informație privind viziunea asupra economiei atât din sursa A, cât și din sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține egalitatea socială .
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecărei dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).
6. Numiți liderul care se identifică cu regimul totalitar fascist instaurat în Italia.
7. Menționați pe baza sursei B maniera de organizare a societății în comunism.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Ceea ce caracterizează avântul mișcării naziste în Germania și al mișcărilor comuniste în Europa după 1930 este faptul că și-au recrutat membrii din masa oamenilor aparent indiferenți, la care toate celelalte partide renunțaseră considerându-i prea apatici sau prea stupizi pentru a mai merita să le dea atenție. Rezultatul a fost că majoritatea membrilor consta din oameni care nu mai apăruseră niciodată până atunci pe scena politică. Aceasta a permis introducerea unor metode cu totul noi în propaganda politică și indiferența față de argumentele oponentilor politici; asemenea mișcări nu numai că s-au plasat în afara și împotriva sistemului de partide de ansamblu, ci și-au găsit și o clientelă care nu fusese niciodată folosită și nici „stricată” de sistemul partidelor. Iată de ce ei nu aveau nevoie să respingă argumentele contrarii, ci preferau constant tentativele de persuasiune amenințările cu moartea, urmărind mai degrabă teroarea decât convingerea.”

(Hannah Arendt, Originile totalitarismului, București, 2006, p.389)

1. Precizați, pe baza textului, două argumente prin care este susținută importanța maselor de oameni în apariția totalitarismului.
2. Menționați, pe baza sursei, un spațiu istoric și sistemul totalitar caracteristic.
3. Precizați două caracteristici comune sistemelor totalitare amintite în sursa dată.
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la avantajele integrării maselor de oameni, mișcărilor totalitare.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la cauzele apariției sistemelor totalitare în Europa secolului XX.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia totalitarismul a reprezentat o caracteristică pentru prima jumătate a secolului al XX-lea în Europa.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România și Europa, între democrație și totalitarism, pe parcursul secolului al XX-lea având în vedere:

- menționarea a două caracteristici referitoare la secolul al XX-lea;
- menționarea a doi factori politici și sociali care să ateste caracteristicile democrației interbelice românești;
- prezentarea unor fapte/evenimente care au marcat trecerea de la democrație la regimuri totalitare;
- menționarea unei asemănări și a unei deosebiri între ideologiile statului de drept și cel totalitar;
- formularea unui punct de vedere referitor la impactul negativ al regimului autoritarist în România și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 4

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Oamenii, societatea și lumea ideilor

Tema: Secolul al XX-lea între democrație și totalitarism

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „Intenționând să creeze o fundamentare legală a dictaturii pe care vrea să o instaureze, așa cum făcuse cu zece ani în urmă „Ducele” fascismului, Hitler încearcă să liniștească la început forțele conservatoare. Plasându-și guvernul în care naziștii sunt minoritari sub semnul „reabilitării naționale”, el își înmulțește declarațiile legaliste și se prezintă drept omul care va reconcilia tradiția istorică a Reichului imperial cu forțele noii Germanii. Dar el în același timp pregătește cu grijă instaurarea puterii personale. Incendierea Reichstagului (27 februarie 1933), provocată de naziști, dar pusă pe seama adversarilor lor marxiști, îi permite lui Hitler să lichideze opoziția „comunistă” [...]. Folosindu-se de acest instrument legal de desființare a libertăților cetățenești, el instalează sistematic mecanismele dictaturii. Partidele sunt dizolvate ca și sindicatele și sunt înlocuite de un „Front al Muncii” organizat pe principii corporatiste. Partidul Nazist este declarat „partid unic”, administrația este epurată, iar centralizarea consolidată prin desemnarea unui *Staathalter* atotputernic la conducerea fiecărui land. SA peria funcțiile politice, înlocuită în curând de o „poliție secretă de stat” (Gestapou), care devine repede celebră prin ferocitatea metodelor sale.”

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*, Iași, 1998, p.94-95)

B. „Din Finlanda, unde s-a refugiat, acesta pregătește acțiunea de forță împotriva lui Kerenski. Pentru a o duce la bun sfârșit, el se folosește în Rusia de un locotenent omniprezent, Leonid Troțki care s-a desprins de puțin timp de menșevici pentru a intra în rândurile formației revoluționare. Troțki introduce în soviete numeroși bolșevici, creează o miliție populară, "Gărzile roșii" și devine președintele sovietului din Petrograd. În același timp, Comitetul Central al partidului trimite reprezentanți în misiune în întreaga Rusie, în Finlanda, pe frontul din Urali și în bazinul Donețului pentru a stabili legături cu sovietele locale. [...] Pe 5 noiembrie 1917 (23 octombrie în calendand rusesc), Lenin, care s-a întors clandestin din Finlanda, determină Comitetul Central al partidului să adopte hotărârea insurecției. [...] Noul guvern ia imediat o serie de măsuri revoluționare menite să apropie regimul de masele populare. Acestea sînt "decretele din noiembrie": decretul asupra păcii, decretul asupra pămîntului (împărțit țăranilor "fără nici o amîinare și lară nici o"despăgubire"), decretul asupra întreprinderilor care trec sub controlul muncitorilor și decretul asupra naționaliștilor cărora li se recunoaște egalitatea și suveranitatea”.

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*, Iași, 1998, p. 16-17)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți spațiul istoric la care se referă sursa B.
2. Numiți, pe baza sursei A, liderul descris prin sintagma „Ducele fascismului”.
3. Selectați o informație privind modalitatea de instaurare a regimurilor totalitare, atât din sursa A cât și din sursa B.

4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care prezintă instaurarea regimului totalitar printr-o acțiune revoluționară.
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecărei dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).
6. Pe baza sursei A menționați o măsură luată de naziști odată cu preluarea puterii.
7. Menționați pe baza sursei B maniera de organizare politică a regimului comunist.

SUBIECTUL AL II-LEA (30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții...Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale. Libertățile politice ca libertatea presei, întrunirilor, libertatea conștiinței, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv...Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale și că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea. Liberalismul economic...se proclamă apărătorul celor două postulate: inițiativa individuală și proprietatea privată. Libertatea socială strâns legată de libertatea economică presupune că statul nu trebuie să intervină în raporturile dintre patroni și salariați...

(Pierre Milza, Serge Bernstein, Istoria secolului XX)

1. Precizați, pe baza textului, o caracteristică a democrației liberale.
2. Menționați, pe baza sursei, un instrument prin care se exprimă democrația liberală.
3. Precizați caracteristicile economiei din punct de vedere al liberalismului.
4. Menționați două caracteristici ale democrației, altele decât cele menționate în text.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere privitor la legătura dintre libertatea socială și cea economică.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia comunismul a fost un sistem falimentar.

SUBIECTUL AL III-LEA (30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România și Europa, între democrație și totalitarism, pe parcursul secolului al XX-lea având în vedere:

- menționarea a două caracteristici referitoare la secolul al XX-lea;
- menționarea a doi factori politici și sociali care să ateste caracteristicile democrației interbelice românești;
- prezentarea unor fapte/evenimente care au marcat trecerea de la democrație la regimuri totalitare;
- menționarea unei deosebiri și a unei asemănări între ideologiile statelor totalitare;
- formularea unui punct de vedere referitor la impactul negativ al regimului autoritarist în România și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 5

Disciplina: Istorie
Clasa a XII-a
Unitatea: Oamenii, societatea și lumea ideilor
Tema: Constituțiile din România

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Art. 1. - Principatele-Unite-Române constituie un singur Stat indivisibil, sub denumire de Romania. Art. 2. - Teritoriul Romaniei este nealienabil. Limitele Statutului nu pot fi schimbate sau rectificate, decat în virtutea unei legi. Art. 5. - Romanii se bucura de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor. Art. 7. - Însușirea de Roman se dobândește, se conserva și se pierde potrivit regulilor statornicite prin legile civile. Numai streinii de rituri creștine pot dobândi împământenirea. Art. 19. - Proprietatea de orice natură, precum și toate creanțele asupra Statului, sunt sacre și neviolabile. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauza de utilitate publică și după o dreaptă și prealabilă despăgubire. Art. 32. Puterea legislativă se exercită colectiv de către Domn și reprezentarea națională. Art. 33. Inițiativa legilor este data fiecăreia din cele trei ramuri ale puterii legislative. Totuși orice lege relativă la veniturile și cheltuielile Statului sau la contingentul armatei, trebuie să fie votată mai întâi de Adunarea Deputaților. Art. 35. Puterea executivă este încredințată Domnului, care o exercită în modul regulat prin Constituțiune. Art. 36. - Puterea judecătorească se exercită de Curți și Tribunale. Hotărârile și sentințele lor se pronunță în virtutea legii și se execută în numele Domnului.

(Constituția României din 1866)

B. Art. 1. - Regatul României este un Stat național, unitar și indivizibil; Art. 2. - Teritoriul României este nealienabil. Hotarele Statului nu pot fi schimbate sau rectificate decât în virtutea unei legi. Art. 5. - Romanii, fără deosebire de origina etnică, de limba sau de religie, se bucura de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor, de libertatea de asociație și de toate libertățile și drepturile stabilite prin legi. Art. 7. - Deosebirea de credințe religioase și confesiuni, de origina etnică și de limba, nu constituie în România o piedică spre a dobândi drepturile civile și politice și a le exercita. Art. 33. - Toate puterile Statului emana de la națiune, care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune și după principiile și regulile așezate în Constituțiunea de față. Art. 34. - Puterea legislativă se exercită colectiv de către Rege și Reprezentarea națională. Art. 39. - Puterea executivă este încredințată Regelui, care o exercită în modul regulat prin Constituțiune. Art. 40. - Puterea judecătorească se exercită de organele ei.

(Constituția României din 1923)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați regele în timpul căruia a fost adoptată Constituția din 1923.
2. Precizați un element de continuitate între Constituția din 1866 și cea din 1923 pe baza surselor date.
3. Selectați o informație privind condițiile în care se putea obține cetățenia română atât din sursa A, cât și din sursa B.

4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care prevede pentru cetățeni libertăți și drepturi într-o manieră necondiționată.
5. Explicați contextul politic în care a fost adoptată Constituția din 1866.
6. Numiți o asemănare și o deosebire între Constituția din 1866 și cea din 1923 pe baza surselor date.
7. Menționați pe baza sursei A caracteristicile proprietății private.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

Art. 30. Regele este Capul Statului.

Art. 34. Puterile constituționale ale Regelui sunt ereditare în linie coborâtoare directă și legitimă a Majestății Sale Regelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, din bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitură și cu excluderea perpetua a femeilor și coborâtorilor lor.

Art. 31. - Puterea legislativă se exercită de Rege prin Reprezentațiunea Națională care se împarte în două Adunări: Senatul și Adunarea Deputaților. Regele sancționează și promulga legile. Înainte de a se da sancțiunea regală, legea nu e valabilă.

Art. 45. Regele convoacă Adunările Legiuitoare cel puțin odată pe an, deschizând sesiunea prin mesaj, la care Adunările prezintă răspunsul lor. El are dreptul de a dizolva ambele Adunări de odată sau numai una din ele. Actul de dizolvare trebuie să conțină convocarea alegătorilor și a noilor Adunări.

Art. 46. Regele numește și revocă pe Miniștrii Săi; El poate, în timpul când Adunările Legiuitoare sunt dizolvate și în intervalul dintre sesiuni, să facă în orice privință Decrete cu putere de lege, care urmează a fi supuse Adunărilor spre ratificare la cea mai apropiată a lor sesiune”

(Constituția din 1938)

1. Numiți regele în timpul căruia a fost adoptată Constituția din 1938.
2. Menționați, pe baza sursei, o atribuție legislativă a regelui.
3. Precizați pe baza sursei două atribuții executive ale regelui.
4. Menționați o asemănare și o deosebire între Constituția din 1938 și cea din 1923.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la regimul de autoritate monarhică, pe care să-l susțineți cu un argument din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant necesitatea modificărilor aduse unor articole din Constituțiile primei părți a secolului al XX-lea.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția sistemului constituțional în România între anii 1948-1991:

- menționarea cel puțin a unui motiv pentru care a fost necesară modificarea Constituției în 1948;
- precizarea a cel puțin două motive care au determinat adoptarea Constituțiilor din 1965 și 1991;
- precizarea unui principiu comun al constituțiilor din 1948 și 1965;
- menționarea a două deosebiri apărute în textele constituțiilor din perioada 1948-1991;
- formularea unui punct de vedere referitor la necesitatea adoptării și modificării actelor fundamentale și susținerea acestora printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 6

Disciplina: Istorie
Clasa a XII-a
Unitatea: Oamenii, societatea și lumea ideilor
Tema: Constituțiile din România

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Art. 1. - Romania este Republică Socialista. Republica Socialista Romania este stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar. Teritoriul său este inalienabil și indivizibil.

Art. 3. - În Republica Socialista Romania forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român.

Art. 28. - Cetățenilor Republicii Socialiste Romania li se garantează libertatea cuvântului, a presei, a întrunirilor, a mitingurilor și a demonstrațiilor.

Art. 29. - Libertatea cuvântului, presei, întrunirilor, mitingurilor și demonstrațiilor nu pot fi folosite în scopuri potrivnice orânduirii socialiste și intereselor celor ce muncesc.

Orice asociație cu caracter fascist sau antidemocratic este interzisă. Participarea la astfel de asociații și propaganda cu caracter fascist sau antidemocratic sunt pedepsite prin lege.

Art. 42. - Marea Adunare Națională, organul suprem al puterii de stat, este unicul organ legiuitor al Republicii Socialiste Romania.

(Constituția României din 1965)

B. Art.8 Pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale.

(2) Partidele politice se constituie și își desfășoară activitatea în condițiile legii. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației.

Articolul 30

(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

Art. 73. (1) Inițiativa legislativă aparține Guvernului, deputaților, senatorilor, precum și unui număr de cel puțin 250.000 de cetățeni cu drept de vot.

Articolul 80

(1) Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

(Constituția României din 1991)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți conducătorul statului în timpul căruia a fost adoptată Constituția din 1965.
2. Precizați o caracteristică a democrației reflectată în sursa B.
3. Selectați o informație privind caracterul vieții politice atât din sursa A, cât și din sursa B.

4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care prevede pentru cetățeni libertăți și drepturi într-o manieră necondiționată.
5. Explicați contextul politic în care a fost adoptată Constituția din 1991.
6. Numiți două deosebiri între Constituția din 1965 și cea din 1991 pe baza surselor date.
7. Menționați pe baza sursei B ce anume condiționa dreptul la libertatea cuvântului.

SUBIECTUL AL II-LEA (30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Art. 1. Republica Populara Romana este un Stat popular, unitar, independent si suveran.

Art. 2. Republica Populara Romana a luat ființa prin lupta dusa de popor, in frunte cu clasa muncitoare, împotriva fascismului, reacțiunii si imperialismului.

Art. 3. In Republica Populara Romana întreaga putere de stat emana de la popor si aparține poporului.

Art. 37. Organul suprem al puterii de Stat a Republicii Populare Romane este Marea Adunare Națională a R. P. R.

Art. 38. - Marea Adunare Națională a R. P. R. este unicul organ legislativ al Republicii Populare Romane.

Art. 55. - Inițiativa legislativa aparține guvernului. De asemenea, deputații, in număr de cel puțin o cincime din numărul total, pot lua inițiativa oricărei legi.

Art. 72. - Guvernul are in sarcina sa conducerea administrativa a Statului.

(Constituția din 1948)

1. Numiți ultimul șef de stat al României înainte de adoptarea Constituției din 1948.
2. Menționați, pe baza sursei modalitatea prin care puteau fi inițiate legi în R.P.România.
3. Precizați pe baza sursei cui îi era atribuită puterea executivă în R.P.R.
4. Menționați o asemănare și o deosebire între Constituția din 1948 și cea din 1965.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la forma de organizare a statului – republică populară – pe care să-l susțineți cu un argument din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant necesitatea adoptării unei noi constituții în anul 1948.

SUBIECTUL AL III-LEA (30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția sistemului constituțional în România între anii 1866-1938:

- menționarea cel puțin a unui motiv pentru care a fost necesară adoptarea Constituției din 1866
- precizarea a cel puțin două motive care au determinat adoptarea Constituțiilor din 1923 și 1938;
- menționarea a două deosebiri apărute în textele constituțiilor din perioada 1866-1938;
- formularea unui punct de vedere referitor la necesitatea adoptării și modificării actelor fundamentale și susținerea acestora printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 7

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politică

Tema: Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele IX-XVIII)

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Și oprindu-se aici mult timp, atunci Tuhutum, tatăl lui Horca, cum era el om priceput, după ce a început să afle de la locuitori despre bunătățile țării Ultransilvane, unde stăpânirea o ținea un oarecare blac Gelu, a început să ofteze, dacă n-ar fi posibil, prin grația ducelui Arpad, domnul său, să obțină țara Ultransilvania, pentru sine și urmașii săi. [...] Locuitorii aceluia pământ sunt cei mai săraci oameni din toată lumea, fiind Blasi și Sclaii, fiindcă nu au alte arme, nici arcuri și săgeți, și ducele lor Gelu este cel mai puțin tenace și nu are în jurul său ostași buni și nu îndrăznește să se împotrivescă vitejiei ungarilor, căci are multe de îndurat de la cumani și pecenegi. Atunci Tuhutum, auzind despre bunătățile aceluia teritoriu, a trimis solii săi la ducele Arpad, ca să-i dea voie să se ducă dincolo de păduri pentru a lupta contra ducelui Gelu. [...] Tuhutum s-a pregătit cu ostașii săi și, după ce și-a lăsat tovarășii săi acolo, a plecat peste păduri, către răsărit, contra lui Gelu, ducele Blahilor. Iar Gelu, ducele ultransilvan, aflând despre venirea lui, și-a strâns armata și, foarte repede, a pornit călare în calea lui, pentru a-l opri la Porțile Mezeșului, dar Tuhutum, traversând pădurea într-o zi, a sosit la râul Almas.

(Anonymus, *Gesta Hungarorum*)

B. [...] îi dăm și îi dăruim lui și prin dânsul numitei case, întreaga țară a Severinului împreună cu munții ce țin de ea și cu toate celelalte ce atârnă de ea, precum și cu cnezatele lui Ioan și Farcaș până la râul Olt, afară de pământul cnezatului voievodului Litovoi, pe care îl lăsam românilor așa cum l-au stăpânit aceștia și până acum. Și mai îngăduim ca jumătate din toate veniturile și foloasele ce se vor strânge pe seama regelui de la românii care locuiesc în țara Litua – în afară de Țara Hațegului cu cele ce țin de dânsa – să le culegă sus-zisa casă.

(Diploma Cavalerilor Ioaniți)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați pe baza sursei A titlul prin care este numit Gelu.
2. Menționați, pe baza sursei B, care este forma de organizare a teritoriilor deținute de români.
3. Menționați câte un spațiu istoric precizat atât din sursa A, cât și din sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei în care sunt amintite relații politice, altele decât cele cu maghiarii.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa A.
6. Prezentați una dintre politicile prin care regalitatea maghiară a încercat să-și întărească poziția în zonele extracarpătice.
7. Explicați contextul apariției în Transilvania a instituțiilor centrale pe parcursul secolelor XI-XII.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

...s-a dus în persoană, în luna lui septembrie, prin Severin în țara voievodului românilor, Basarab, țară care nu poate fi locuită de un popor neobișnuit cu ea, ca să alunge din această țară pe Basarab, sau cel puțin să dea în posesiune țara aceluia unuia dintre curtenii săi, cu toate că voievodul plătise întotdeauna cu credință darea convenită maiestății sale regelui. [...] Făcându-se aceasta, Basarab a trimis la rege o solie vrednică de toată cinstea ca să-i spună regelui: „Fiindcă voi, rege și stăpân al meu, v-ați ostenit cu strângerea oștirii, eu voi răsplăti osteneala voastră cu 7000 de mărci de argint și vă voi lăsa în pace și Severinul cu toate cele ce țin de el, pe care acum cu puterea le țineți în mâinile voastre. [...] Regele auzind acestea, cu mintea trufașă, a izbucnit față de soli cu următoarele vorbe, zicându-le: „Să spuneți așa lui Basarab că el e păstorul oilor mele și eu din ascunzișurile sale de barbă îl voi scoate.“ [...] Iar regele și toți ai săi, negândindu-se în adevăr la așa ceva, mulțimea nenumărată a românilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui care se găsea în fundul unei căi adânci, ce nici nu se putea numi cale, ci mai curând un fel de corabie strâmtă, unde din pricina înghesuiei cei mai sprinteni cai și ostași cădeau din toate părțile în luptă.

(Cronica Pictată de la Viena)

1. Numiți regele la care se face referire în sursa dată.
2. Menționați evenimentul istoric la care se face referire în sursa dată.
3. Precizați secolul la care se referă sursa dată.
4. Menționați spațiul istoric la care face referire sursa dată.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la raportul dintre rege și Basarab, pe care să-l susțineți cu un argument din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant importanța „descălecatului” în formarea statelor medievale Moldova și Țara Românească.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre geneza statală a românilor din spațiul extracarpatic în secolele XIII-XIV:

- menționarea contextului politic intern și extern care a înlesnit formarea statelor medievale din zona extracarpatică.
- precizarea caracterului autonomiilor locale de la sud de Carpați și identificarea de puncte comune între caracteristicile acestora
- precizarea unor evenimente istorice asemănătoare care au stat la baza formării statelor medievale românești și susținerea acestora cu o informație istorică;
- formularea unui punct de vedere referitor la importanța formării statelor medievale românești și susținerea acestora printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 8

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politică

Tema: Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele IX-XVIII)

Subiectul I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. O marcă a autonomiei Transilvaniei, la nivel instituțional, vor fi adunările generale ale țării, distincte de ale Ungariei și, câteodată, opuse lor. [...] Din acest punct de vedere adunările țării – convocate și prezidate, de obicei, de către voievod sau vicevoievod – exprimau tendința de conservare a organizării originare, cândva suverane, a voievodului transilvănean [...]. Aceste adunări generale erau concomitent și foruri de judecată și, în prezența suveranului, erau și organe legislative. Ele hotărau subsidii, decideau chemarea la oaste a populației, acordau anumite prerogative nobilimii în vederea menținerii ordinii statornicite etc. Datorită situației speciale a Transilvaniei stările nu s-au structurat aici ca în apusul Europei. Clerul înalt și nobilimea vor forma o singură „stare”, deoarece ierarhii bisericii catolice erau întâi nobili, stăpânitori de domenii. [...] statul arpadian era un mozaic etnic. [...] De aceea, în secolele XIII și XVI, adunările Transilvaniei vor fi alcătuite din nobilimea prioritar maghiară a comitatelor, din elita secuilor, a sașilor și a românilor.

(Ioan Aurel Pop, Adunările de stări ale Transilvaniei)

B. Nu putem tăgădui că pricina cea mai de seamă a acestei decăderi a fost ambiția câtorva străini care, pentru a ajunge domni, nu se sfiau să făgăduiască și să dea tot turcilor și, fiindcă făgăduielile nu puteau fi împlinite numai din birurile obișnuite, ei trebuiau să găsească noi feluri de dări. În acest chip Moldova, care la început își luase un singur jug și nu prea greu, a răbdât unul îndoit, pe care i-l puneau pe de o parte turcii, pe de alta domnitorii străini. [...] Domnilor Moldovei nu li s-a mai lăsat puterea să înceapă un război și să facă pace, să încheie tratate, să trimită soli cu treburi ale țării la voievozii vecini. Dimpotrivă, li s-a lăsat toată slobozenia și aproape toată puterea de odinioară de a face legi, de a-i pedepsi pe supuși, de a căftăni sau a lua boieria, de a pune biruri, de a pune episcopi, alături de alte drepturi asemănătoare.

(Dimitrie Cantemir, Descriptio Moldaviae)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați pe baza sursei A forma de organizare a Transilvaniei.
2. Menționați, pe baza sursei B una dintre prerogativele domnului.
3. Menționați câte un spațiu istoric precizat atât din sursa A, cât și din sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei din care reiese relația de suzeranitate dintre statul medieval românesc și un alt stat.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa B.
6. Prezentați, pe baza informațiilor din text, modalitatea prin care erau luate deciziile în cele două state medievale.
7. Menționați una dintre cauzele care au dus la excluderea românilor din sistemul națiunilor privilegiate în Transilvania după anul 1437.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

Ajungând la apogeul extinderii sale teritoriale, în primele decenii ale secolului XIII, Regatul Ungar a depășit în forță linia Carpaților la sud și răsărit, cu tendința de a anexa noi teritorii. Țările românești din acest spațiu întins au fost fie anexate Regatului Ungar, sub căpetenii numite de rege, fie, potrivit unui act regal, „lăsate” românilor în condiții de dependență față de puterea suzerană, între cele din prima categorie sunt semnalate cnezatele lui Ioan și Farcaș în Țara Severinului și Regatul Cumaniei la răsărit de Olt. În a doua categorie se aflau „țara cnezatului voievodului Litovoi”, despre care regele Bela IV afirmă că a „lăsat-o” românilor, „după cum au stăpânit-o și până acum” și „țara lui Seneslav voievodul românilor”, „lăsată” acestora în aceleași condiții ca și țara lui Litovoi. În schimbul libertății recunoscute de rege, cele două țări voievodale erau îndatorate să participe cu forțele lor armate la războaiele defensive ale Regatului Ungar. [...] Concomitent cu expansiunea teritorială a Regatului Ungar în prima jumătate a secolului XIII s-a manifestat tendința bisericii catolice de a atrage în dependența scaunului papal teritoriile și popoarele intrate în aria de dependență a regilor arpadieni. Integrarea spațiului românesc în aria de acțiune a cruciadei, prezența ordinilor călugărilor cavaleri – teutoni și ioaniți – în lăuntru și în afara arcului carpatic a dat un puternic impuls prozelitismului catolic în lumea românească.

(Șerban Papacostea, Geneza statelor românești. Secolele XI-XIV)

1. Numiți formele de organizare politică a teritoriilor aflate în stăpânirea românilor.
2. Menționați modalitățile prin care regatul maghiar a și-a extins granițele la sud de Carpați.
3. Precizați care era condiția ca un teritoriu al românilor să fie lăsat în posesiunea acestora de către maghiari.
4. Precizați două teritorii aflate în raport de suzeranitate cu regatul maghiar.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la rolul religios al extinderii influenței Regatului Ungar, pe care să-l susțineți cu un argument din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant importanța evenimentelor petrecute în secolul al XIII-lea în întemeierea statului medieval Țara Românească.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre geneza statală a românilor din spațiul extracarpatic în secolele XIII-XIV:

- menționarea contextului politic intern și extern care a înlesnit formarea statelor medievale din zona extracarpatică.
- precizarea caracterului autonomiilor locale de la sud de Carpați și identificarea de puncte comune între caracteristicile acestora
- precizarea unor evenimente istorice asemănătoare care au stat la baza formării statelor medievale românești și susținerea acestora cu o informație istorică;
- formularea unui punct de vedere referitor la importanța formării statelor medievale românești și susținerea acestora printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

TEST 9

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politică

Tema: Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII-XX)

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. 1. Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și fraternității, pretinde independența sa națională în respectul politic ca să figureze în numele său ca națiune română, să-și aibă reprezentanții săi la dieta țării în proporțiune cu numărul său [...] să se servească cu limba sa în toate treburile ce se ating de dânsa, atât în legislațiune, cât și în administrațiune. 2. Națiunea română pretinde ca biserica română, fără distincțiune de confesiune, să fie și să rămână liberă, independentă de la oricare altă biserică, egală în drepturi și foloase cu celelalte biserici ale Transilvaniei. 3. Națiunea română, ajungând la conștiința drepturilor individuale, cere fără întârziere desființarea de iobăgie fără nici o despăgubire din partea țăranilor iobagi. [...] 7. Națiunea română cere libertatea de a vorbi, de a scrie și a tipări fără nici o censură, prin urmare pretinde libertatea tiparului. 8. Națiunea română cere asigurarea libertății personale. 9. Națiunea română cere înarmarea poporului sau gardă națională spre apărarea țării în lăuntru și din afară. 13. Națiunea română cere înființarea școlarelor române pe la toate satele și orașele; 14. Națiunea română pofteste ca să se facă o Constituțiune nouă pentru Transilvania prin o adunare constituantă din națiunile țării; 15. Națiunea română cere ca conlocuitoarele națiuni nicidecum să nu ia la dezbatere cauza uniunii Transilvaniei cu Ungaria

(Proclamația de la Blaj)

B. 1. Sfânta păzire a Regulamentului în tot cuprinsul său și fără nici o răstălmăcire; 3. Siguranța personală, adecă nimeni să nu poată fi pedepsit decât pe temeiul legilor și în urmarea unei hotărâri judecătorești. 4. Grabnica îmbunătățire a stării locuitorilor săteni, atât în relația lor cu proprietarii moșilor, cât și în acelea cu cârmuirea, precum conținerea tuturor beilicurilor sub numirea de plată și celelalte. 8. Reforma școlilor pe o temelie largă și națională spre răspândirea luminărilor în tot poporul. 15. Ridicarea morală și socială a clerului. 34. Ridicarea cenzurii în privirea tuturor treburilor și a intereselor dinlăuntru țării.

(Petiția Proclamație)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați pe baza sursei A o revendicare ce privește libertatea de exprimare.
2. Menționați, pe baza sursei B o revendicare referitoare la instituțiile bisericești.
3. Menționați câte o cerere a revoluționarilor regăsită atât în sursa A, cât și în sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei din care reiese caracterul național al revendicărilor.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații cu privire la conștiința națională a românilor, selectate din sursa B.
6. Prezentați, pe baza informațiilor din text, situația țăranimii în cele două Țări Române.
7. Explicați contextul în care se înscriu mișcările revoluționare din 1848 din Țările Române.

SUBIECTUL AL II-LEA (30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Regulamentele Organice au avut ca obiectiv general întărirea ordinii sociale existente și menținerea privilegiilor boierești. Ele au asigurat continuarea dominației boierilor în viața politică prin recunoașterea dreptului exclusiv al acestora de a fi reprezentați în noua legislatură prin încredințarea funcțiilor de conducere în administrația centrală, prin scutirea lor de la plata impozitelor și prin confirmarea dreptului de proprietate asupra moșiiilor lor. Dar autorii Regulamentelor s-au simțit obligați să accepte și participarea, cel puțin limitată, a clasei mijlocii în conducerea treburilor țării, înțelegând importanța creării unui climat mai favorabil dezvoltării activităților economice ale acesteia. Astfel de favoruri nu au fost făcute totuși țărănimii, al cărei statut economico-social a rămas la fel de nesigur ca înainte. Regulamentele Organice au introdus o serie de înnoiri de maximă importanță în domeniul administrației publice. Un principiu fundamental a fost acela al separării puterilor între ramurile executivă, legislativă și juridică ale guvernului. În ciuda noilor puteri acordate legislativului, domnitorul rămânea figura-cheie a sistemului politic. Un alt principiu de bază al Regulamentelor era cel al centralizării, concretizat în controlul asupra problemelor de la sate și asupra administrației urbane. [...] Regulamentele conțineau prevederi privind modernizarea și eficientizarea sistemului fiscal, în mod deosebit în adoptarea unui buget anual bazat pe venituri și cheltuieli planificate. [...] Regulamentele sporeau, de asemenea, autoritatea statului asupra Bisericii ortodoxe și reduceau semnificativ rolul clerului în problemele civile. [...] În ansamblul lor, Regulamentele Organice au deschis calea unor profunde transformări în Principate.”

(Keith Hitchins, Începuturile statului modern)

1. Numiți provinciile istorice în cadrul cărora au avut aplicabilitate Regulamentele Organice.
2. Menționați, din sursa dată, o informație cu privire la statutul boierilor.
3. Menționați o măsură cu caracter conservator și o alta cu caracter modernizator, la care se referă sursa dată.
4. Precizați, pe baza sursei date, măsura prin care este reflectată nașterea parlamentarismului.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la rolul modernizator al Regulamentelor Organice, pe care să-l susțineți cu un argument din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia proiectele politice din secolul al XIX-lea au avut un rol important în modernizarea statului.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre proiectele politice românești și efortul de modernizare din secolul al XIX-lea având în vedere:

- prezentarea unui proiect politic elaborat în secolul al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea cu menționarea a două prevederi ale acestora.
- prezentarea unui fapt istoric cu rol modernizator petrecut pe plan intern în a doua jumătate a secolului al XIX-lea
- prezentarea unui fapt istoric de la sfârșitul secolului al XIX-lea care va contribui la făurirea României Mari;
- formularea unui punct de vedere cu privire rolul deținut de proiectele politice românești la realizarea statului român modern și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

TEST 10

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politica

Tema: Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII-XX)

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. . Venirea Hohenzollernilor, promulgarea Constituției în 1866 și realizarea independenței în 1878 au pus în fața oamenilor politici, economiștilor și teoreticienilor vieții sociale din România problema dezvoltării naționale. [...] Motoarele care puneau în funcțiune mecanismele complexe ale guvernării erau partidele politice. Două erau partidele principale: Conservator și Liberal, în general, conservatorii au continuat să reprezinte interesele marilor moșieri, iar liberalii pe cele ale clasei de mijloc, industriale și comerciale urbane, în creștere. [...] Totuși, domnitorul deținea o autoritate considerabilă și, dacă era abil și hotărât, putea manipula mașinăria politică în avantajul său. El păstra un rol decisiv în procesul legislativ. Putea înainta Parlamentului propriile sale proiecte de legi și avea dreptul de a se opune prin veto, acțiune ce nu putea fi contracarată de Adunarea legislativă. Regele a jucat un rol-cheie în a determina rezultatul alegerilor, prin atribuția sa constituțională de a-l numi pe viitorul prim-ministru. În ultimele decenii ale secolului procedurile de schimbare a guvernelor funcționau perfect. Prima sarcină a primului-ministru desemnat, după ce-și alegea cabinetul, era de a organiza alegeri pentru Cameră și Senat. [...] „Rotația” partidelor a devenit, de asemenea, regula generală în această perioadă, iar regele alterna de obicei la putere cele două partide principale.

(Keith Hitchins, Desăvârșirea națiunii române)

B. Deși nu era pregătit să fie domn, iar alegerea sa a părut mai curând surprinzătoare, Cuza s-a dovedit un domnitor remarcabil. De o bunătate și de o cinste rare, în scurta sa domnie de șapte ani a adus în România mari reforme, întâi de toate a încercat să facă un lucru la care se opunea statul rus (care în general favoriza bisericile din Orient): secularizarea bunurilor mănăstirești. [...] Secularizarea i-a permis lui Cuza să procedeze la o primă distribuție de pământuri țăranilor, nu însă înainte de a fi silit — ca să treacă Legea agrară — să dizolve parlamentul. Mai importantă, din punctul de vedere al consecințelor, a fost adoptarea codurilor moderne în legislație românească. Luând ca exemplu în mare parte Franța și Belgia, s-au elaborat coduri moderne: cod civil, cod penal, precum și legi privind învățământul modern, alfabetul latin etc. Poate că nu toată lumea știe că de-abia din 1863 se scrie la noi în țară cu caractere latine, înainte scriam la fel ca bulgarii, sârbii sau rușii, cu litere chirilice.

(Neagu Djuvara, O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați pe baza sursei A o metoda instituită de rege pentru menținerea echilibrului politic.
2. Menționați, pe baza sursei B, o reformă realizată în timpul lui Alexandru Ioan Cuza.
3. Menționați câte o informație privind atribuțiile a conducătorului statului atât din sursa A, cât și în sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care reflectă măsuri în domeniul cultural.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa B.

6. Prezențați, pe baza informațiilor din text, situația țărânimii în cele două Țări Române.

7. Explicați contextul detronării domnitorului Alexandru Ioan Cuza (1866).

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Tratatul de Pace de la Paris (1856) a mai stabilit consultarea populației celor două principate în privința statutului și organizării lor. Divanurile ad-hoc, alese în 1859, au cerut unirea Moldovei și Țării Românești într-un singur stat numit România, cârmuit de un prinț aparținând unei dinastii europene și beneficiind de autonomie și neutralitate. Cererea domnului străin era determinată de dorința de a pune capăt luptelor pentru domnie între familiile boierești, lupte folosite de marile puteri vecine pentru a interveni în afacerile interne ale principatelor. Dorințele Divanurilor ad-hoc nu au fost decât parțial satisfăcute. Conferința de la Paris (1858) a hotărât ca principatele să rămână entități politice separate, avându-și fiecare domnul și adunarea sa, dar să se numească Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, singurele instituții comune fiind Curtea de Casație și o Comisie Centrală cu sediul la Focșani, pentru eliberarea legilor de interes comun. Opoziției marilor puteri, le-au răspuns cu un act de mare amabilitate politică. Întrucât Convenția de la Paris nu interzicea explicit alegerea aceleiași persoane ca domn în ambele principate, uniștii l-au ales pe colonelul Alexandru Ioan Cuza domn al Moldovei (5 ianuarie 1859), apoi al Țării Românești (24 ianuarie 1859). [...] Izbânda, pe cât de neașteptată pe atât de lesnicioasă...conferă „decolării” din 1859 spre modernitate o conotație optimistă. Unirea, odată realizată, diviziunile politice au reapărut cu puteri sporite de însemnătatea problemelor de rezolvat, între care cea mai dificilă era, desigur, elaborarea legii rurale, câmpul de bătălie între conservatori și liberali. [...] O altă problemă a estompat temporar confruntarea în jurul legii rurale: secularizarea averilor mănăstirești.

(Keith Hitchins, Unirea Principatelor-1850-1859)

1. Numiți cel puțin două mari puteri care se împotriveau unirii celor două principate.
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată.
3. Precizați domnitorul român și faptul istoric petrecut în 1859 la care se referă sursa dată.
4. Menționați, din sursa dată, instituțiile comune celor două principate permise prin Conferința de Pace de la Paris.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la rolul Convenției de la Paris în unirea principatelor, pe care să-l susțineți cu un argument din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia revoluția pașoptistă a contribuit la constituirea statului român modern.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre proiectele politice românești și efortul de modernizare din secolul al XIX-lea având în vedere:

- prezentarea unui proiect politic elaborat la începutul secolului al XIX-lea cu menționarea a două prevederi ale acestuia.
- prezentarea unui fapt istoric cu rol modernizator petrecut pe plan intern în a doua jumătate a secolului al XIX-lea
- prezentarea unui fapt istoric de la sfârșitul secolului al XIX-lea care va contribui la făurirea României Mari;
- formularea unui punct de vedere cu privire rolul deținut de proiectele politice românești la realizarea statului român modern și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

TEST 11

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politică

Tema: România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă

Subiectul I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. La jumătatea lunii octombrie 1946 guvernul a stabilit în cele din urmă data alegerilor, 19 noiembrie, dar, de fapt, campania începuse încă din vară. Alegerile de la 19 noiembrie s-au desfășurat într-o atmosferă de tensiune maximă. Abia în 22 noiembrie cifrele au fost în sfârșit publicate. Acestea indicau o victorie copleșitoare a Blocului, cu aproximativ 70% din voturi. [...] Alegerile au reprezentat sfârșitul încercărilor celor trei aliați din timpul războiului de a hotărî împreună situația României. După acea dată, influența occidentală asupra cursului evenimentelor din România practic a încetat. Noul guvern, care s-a instalat în urma alegerilor, la 1 decembrie 1946, era prezidat de Petru Groza și dominat de comuniști, care dețineau toate ministerele importante. El se confrunta cu probleme imense. Una dintre cele mai urgente era redresarea economiei după război. [...] O consecință nefastă a pătrunderii masive a Uniunii Sovietice în economia românească a fost ruperea legăturilor tradiționale cu Occidentul, o izolare și mai completă decât cea din timpul suzeranității otomane din secolul al XVIII-lea. În viața politică, comuniștii erau hotărâți să elimine ceea ce rămăsese din opoziție. Ei au considerat că venise vremea unui atac frontal împotriva Partidului Național Țărănesc. Maniu, Mihalache și ceilalți conducători ai partidului au fost judecați de curtea marțială la 29 octombrie 1947.

(Keith Hitchins, Război și Pace)

B. (A) Desăvârșirea reformei agrare prin confiscarea marilor moșii și ruinarea moșierilor. (C) Lichidarea tuturor băncilor prin atacuri împotriva Partidului Național Liberal, ai cărui membri sunt proprietarii celor mai multe dintre ele. (D) Micile gospodării țărănești trebuie desființate pentru a-i lipsi pe țăranii mici proprietari de pământ, de mașini și vite. Aceasta va deschide calea spre absorbirea lor în sistemul colectivist. (E) Abdicarea Regelui și exilul Familiei Regale. (G) Suprimarea partidelor istorice, prin arestarea, uciderea și răpirea membrilor lor. (J) Îndreptarea populației rurale spre industrie. Dezvoltarea întreprinderilor de industrie în România.

(Planul în 10 puncte de comunizare a țării – 7 martie 1945)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați pe baza sursei A o metodă prin care a dus la eliminarea pluralismului politic.
2. Menționați, pe baza sursei B o măsură referitoare la modificarea formei de guvernământ a României.
3. Menționați câte o măsură prin care a fost suprimat pluralismul politic, regăsită atât în sursa A, cât și în sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei în care se vorbește de suprimarea proprietății private.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa A.

6. Prezentați, pe baza informațiilor din text, viața politică din România (1946-1947).

7. Explicați contextul în care trupele Uniunii Sovietice vor fi retrase de pe teritoriul României.

SUBIECTUL AL II-LEA (30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

O dată cu înființarea Republicii, puteau fi puse bazele statului totalitar. Primul pas era înregimentarea României din punct de vedere militar în blocul sovietic. Al doilea pas către totalitarism a fost consolidarea partidului unic de masă, constituit dintr-o elită și membri devotați. Acest lucru s-a realizat prin desființarea principalelor partide de opoziție, Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal, în vara anului 1947. [...] Un al treilea pas în impunerea modelului totalitar sovietic în România a fost adoptarea Constituției Republicii Populare Române în aprilie 1948 și introducerea sistemului judecătoresc de sorginte sovietică. Parlamentul, numit Marea Adunare Națională, avea o singură cameră, definită ca „organul suprem al puterii de stat”. [...] Naționalizarea întreprinderilor industriale, a băncilor și a societăților de asigurări, a minelor și întreprinderilor de transport în iunie 1948 nu numai că a permis introducerea planificării centralizate cantitative, ci și distrugerea bazei economice a celor stigmatizați ca dușmani de clasă. [...] Distrugerea partidelor de opoziție a fost urmată de lichidarea presei lor, astfel că mijloacele de informare publică au intrat total sub controlul statului. Bibliotecile și librăriile au fost epurate de titlurile necorespunzătoare din punct de vedere politic, activitățile ziariștilor, scriitorilor, artiștilor și muzicienilor au fost puse sub controlul Secției de Agitație și Propagandă (Agitprop) a Comitetului Central al Partidului. [...] S-au făcut epurări în rândurile profesorilor și studenților de la universități. Eminenți profesori au fost scoși de la facultățile de istorie și filosofie, iar locurile lor au fost luate de îndoctrinatori staliniști, cel mai notoriu dintre aceștia, în domeniul istoriei, fiind activistul Agitprop Mihai Roller.

1. Precizați, pe baza sursei, o măsură politică prin care a fost impus partidul unic.
2. Menționați, din sursa dată, măsura care a adus modificări sistemului parlamentar.
3. Menționați două măsuri prin care a fost suprimat dreptul de liberă exprimare.
4. Precizați, pe baza sursei date, care au fost transformările survenite în învățământ odată cu instaurarea regimului comunist.
5. Formulați pe baza sursei date un punct de vedere referitor la modelul economic impus în România, pe care să-l susțineți cu un argument din sursa dată.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform, căreia în România regimul comunist a fost unul represiv.

SUBIECTUL AL III-LEA (30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România postbelică între stalinism și național-comunism:

- precizarea unui fapt istoric care a favorizat instaurarea stalinismului în România;
- menționarea a două consecințe ale acțiunilor desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada stalinismului;
- prezentarea unei caracteristici a Constituției din 1965;
- menționarea a două aspecte referitoare la disidența anticomunistă;
- formularea unui punct de vedere referitor la influența național-comunismului asupra acțiunilor desfășurate de România în relațiile internaționale și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

TEST 12

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politică

Tema: Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Începuturile conflictului dintre Țara Românească și puterea otomană a fost urmarea intervenției lui Mircea la sudul Dunării, în teritorii a căror stăpânire o revendica și sultanul Baiazid I. Preluând stăpânirea Dobrogei...Mircea a declanșat inevitabil conflictul cu puterea otomană. După o primă invazie a turcilor la nordul Dunării, în 1392, a urmat, sub comanda sultanului însuși, o mare campanie cu țel strategic: cucerirea țării sau instalarea unui candidat favorabil turcilor. În așteptarea unei noi ofensive turcești, Mircea a încheiat un tratat de alianță cu regele Sigismund (Brașov, 7 martie 1395). În mai 1395, Baiazid a revenit în forță și a înfrânt ostile aliate, române și ungare, victorie câștigată însă cu grele pierderi, înțelegând dificultățile soluției radicale, cucerirea, Baiazid inaugurează politica de atragere a Țării Românești în orbita Imperiului Otoman, în aplicarea acestei politici, sultanul s-a sprijinit pe un pretendent la domnie, Vlad, care a acceptat să plătească tribut Porții Otomane.

(Keith Hitchins, Război și Pace)

B. Rolul de frunte în lupta antiotomană la Dunărea de Jos în următoarele două decenii l-a asumat Ioan de Hunedoara. Prima etapă a acțiunii antiturcești a lui Ioan s-a desfășurat în cadrul internațional nou creat de Unirea de la Florența, care părea să asigure condiții favorabile unei noi acțiuni europene comune pentru izgonirea turcilor din Europa, și de realizarea în 1440 a uniunii personale între regatele ungar și polon în persoana regelui Vladislav Jagiello, preluând al coalizării tuturor forțelor regionale direct amenințate de turci. Înțelegând exact sensul acestei evoluții pe plan general european, sultanul Murad II a declanșat noi acțiuni militare preventive la Dunărea de Jos, în 1440-1441, în Serbia, cu scopul de a cuceri Belgradul, în același timp, el a reușit să aducă din nou sub controlul său Țara Românească al cărei domn, Vlad Dracul, a fost convocat la înalta Poartă și reținut la Gallipoli.

(Planul în 10 puncte de comunizare a țării – 7 martie 1945)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați domnitorul precizat de sursa A.
2. Menționați secolul la care se referă sursa B.
3. Menționați o acțiune diplomatică a otomanilor regăsită atât în sursa A, cât și în sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei în care este menționat un spațiu istoric care anterior nu fusese sub stăpânirea Țării Românești sau a Transilvaniei.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa A.
6. Prezentați o acțiune militară antiotomană la care au participat românii, alta decât cele menționate în text.
7. Explicați contextul extern în care se înscrie lupta antiotomană a țărilor române din secolele XIV-XV.

SUBIECTUL AL II-LEA (30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

Nu vreau să mai spun cât de folositoare este pentru treburile creștine această țară a mea; socotesc că este de prisos, fiindcă lucrul e foarte evident, pentru că e seraiul Ungariei și Poloniei și straja acestor două regate. Afară de aceasta, fiindcă turcul s-a împiedicat de mine, de patru ani mulți creștini au rămas în liniște. Așadar, ca domni creștini și cunoscuți ca creștini, eu recurg la ilustra domnia voastră implorând ajutorul vostru creștinesc, spre a-mi păstra această țară a mea, folositoare pentru treburile creștine, promițând că orice dar și subsidii îmi veți da eu îl voi folosi pe multe căi de câte ori veți porunci și veți avea trebuință, dar numai contra necredincioșilor, și unde veți porunci, fără nici o amânare. Afară de aceasta, Excelența voastră va face o faptă foarte onorabilă ajutând pe un domn creștin. Aceasta cer acum, și aceasta pentru că știu că turcul va veni iar contra mea în sezonul acesta pentru cele două ținuturi, al Chilie și Cetății Albe, care le sunt foarte stânjenitoare. De aceea, în aceasta vreau să fiu ajutat acum, căci timpul nu va da a face altă pregătire generală. Și Excelența Voastră trebuie să considerați că aceste două ținuturi sunt toată Valachia și că Valachia cu aceste două ținuturi este un zid pentru Ungaria și Polonia. Afară de aceasta eu zic mai mult, că dacă aceste două cetăți vor fi păstrate, turcii va fi cu puțință să piardă și Caffa și Chersonesul.

(ed. Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. II, București, 1913, p. 348–350)

1. Precizați la care dintre țările române face referire sursa dată.
2. Menționați, din sursa dată, care sunt statele cu care se încerca o alianță politico-militară.
3. Menționați, pe baza sursei date, condiția formulată de către voievodul român în vederea acceptării ajutorului oferit de lumea creștină.
4. Precizați, pe baza sursei date, care ar fi fost consecința păstrării de către creștini a cetăților Chilia și Cetatea Albă.
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la concepția lui Ștefan cel Mare privitoare la lupta antiotomană.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia războiul dintre Țările Române și Imperiul Otoman a fost unul asimetric.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre rezistența antiotomană a Țărilor Române în secolele XIV-XVII:

- prezentarea a două cauze care au determinat implicarea statelor românești în lupta antiotomană.
- menționarea a două acțiuni militare la care participă românii în secolul al XV și consecințele în plan diplomatic ale acestora.
- prezentarea unui fapt istoric referitor la acțiunile militare desfășurate în spațiul românesc în secolul al XVI-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la implicarea spațiului românesc în diplomația din secolele al XVI-lea – al XVII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată

TEST 13

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politica

Tema: Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității

Subiectul I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Noi, Mircea, voievodul țării Românești, duce de Făgăraș și ban al Severinului, facem cunoscut tuturor celor care vor vedea scrisoarea de față sau vor avea știință de dânsa în alt chip că, deoarece prealuminatul principe și domn, domnul Sigismund [...] a arătat față de noi dosebită bunăvoință a maiestății sale [...] Anume, mai întâi, că noi, când și de câte ori, de-acum înainte, domnul rege va merge cu oștirea sa, el însuși, împotriva zișilor turci sau împotriva oricăror altor părtași de-ai lor, atunci, tot cu oștirea, cu oamenii și cu toată puterea noastră, să fim ținuți și datori a merge cu dânsul, de asemenea, noi înșine, împotriva acelora. Și dacă domnul rege n-ar merge el însuși, ci ar trimite numai oștirea sa, atunci și noi să fim ținuți și datori de asemenea, a trimite numai oștirea și pe oamenii noștri, împotriva acelora, dimpreună cu oștirea domnului rege. Și totodată, să fim datori a da pomenitului rege și oștirii lui și oamenilor pe care-i va duce cu sine la război, dacă va merge el însuși acolo, iar dacă nu va merge, atunci oștirii și oamenilor pe care-i va trimite, cum se spune mai sus, împotriva acelora, în părțile lui Dobrotici sau în orice alte pământuri, cetăți, ținuturi, trecători, porturi și în orice alte locuri supuse stăpânirii și ascultării noastre, slobodă, pașnică și sigură trecere, precum și hrana totdeauna potrivită pentru banii lor, atât când vor merge într-acolo și cât vor sta acolo și se vor retrage de acolo, cât și la întorsul lor acasă.

(Tratatul de la Brașov dintre Sigismund de Luxemburg și Mircea cel Bătrân)

B. De asemenea, ne-a spus, că în ceea ce-l privește pe Vlad, voievodul român, i-ar plăcea să ajungă la pace cu el în acest fel; ca acel Vlad voievodul să-mi dea, în primul rând, tributul obișnuit, iar în toate serviciile noastre să fie din nou obligat după cum era obligat mai înainte, afară de cazul că nu trebuie să vină în persoană la curtea noastră. De aceea, suntem mulțumiți de dragostea excelenței voastre, și anume ca Vlad voievodul să dea tributul și chiar toate cele, de care era obligat în treburile noastre, să le facă din nou, și suntem mulțumiți că el însuși nu vine la curtea noastră, numai să ne trimită un ostatec, iar în cazul că ai noștri ar fugi în locurile lui, să ne fie trimis înapoi, chiar și noi să facem astfel, dacă dintre aceia ar fugi aici.

(Tratatul de la Segedin între Imperiul Otoman și Ungaria-1444)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați spațiul istoric desemnat în sursa A prin „în părțile lui Dobrotici”.
2. Menționați, din sursa B, condiția economică impusă de otomani voievodului român.
3. Menționați spațiul istoric la care se referă atât sursa A, cât și în sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care reflectă relații nefavorabile voievodului român.

5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa A.
6. Prezentați una dintre tacticile de luptă utilizată de către domnitorii români împotriva otomanilor.
7. Precizați elementele de continuitate în politica externă și mijloacele de luptă din timpul lui Mircea cel Bătrân și Vlad Țepeș.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Un loc aparte în planurile antiotomane trebuia să-l dețină țările române care prin poziția lor erau interesate în acțiunea Ligii Sfinte. La ligă aderă principatul Transilvaniei, cu Sigismund Báthory, considerat un element cheie în atragerea Țării Românești și Moldovei. Integrarea țărilor române în alianța creștină a dus foarte curând la răscoala antiotomană care izbucnește în 13 noiembrie 1594 la București prin suprimarea creditorilor levantini și a garnizoanei otomane. În aceste condiții fiind previzibilă reacția otomană, Mihai Viteazul încheie la Alba Iulia, prin delegația Stărilor, la 20 mai 1595 un tratat cu Sigismund Báthory, prin care Stările subordonează Țara Românească principelui Ardealului. [...] Un tratat asemănător a fost încheiat, la începutul lui iunie, de către Aron Vodă al Moldovei, astfel că Sigismund devine suzeranul celor două țări, în spiritul unei tradiții medieval. [...] În acesta situație Mihai Viteazul deschide negocieri cu turcii pe care le încheie printr-o pace la sfârșitul anului, în schimbul plății tributului, domnului recunoscându-i-se domnia. Paralel, Mihai Viteazul se orientează spre Habsburgi, încheind cu ei un tratat (1598) orientat împotriva otomanilor. Prin această dublă suzeranitate, otomană și imperială, el se emancipa de consecințele tratatului din 20 mai 1595 prin care țara intrase sub tutela Transilvaniei, fiind la discreția lui Sigismund Bathory și a Stărilor din Țara Românească. [...] Principele Ardealului, în cursul tratativelor purtate de trimișii săi cu Mihai Viteazul, exprima clar intenția îndepărtării domnului. Faptul că Ieremia Movilă și cancelarul Zamoisky intenționau să așeze în scaunul Țării Românești pe fratele domnului Moldovei, Simion Movilă, amenința existența coaliției, în aceste circumstanțe, printr-o solie trimisă la Praga, în iulie 1599, Mihai solicita îngăduința intervenției în Ardeal pentru a sparge cercul de adversități ce-l împresura, în toamna aceluiași an, el pătrunde în Transilvania și învinge oastea ardeleană la Șelimbăr (18 octombrie 1599). În urma victoriei domnul Țării Românești își face intrarea în Alba Iulia la 4 noiembrie 1599. Trecând peste reticențele Habsburgilor la planurile sale Mihai ajunge stăpânul de fapt al Transilvaniei, dieta recunoscându-i titlul de *locum tenens*, așa cum se specifică în diplomele latine. El se intitulase însă ca domn al Țării Românești și Ardealului în actele slavone, dovadă a propriei interpretări a stăpânirii principatului.

(ed. Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. II, București, 1913, p. 348–350)

1. Precizați, pe baza sursei date, alianța antiotomană internațională la care aderă țările române.
2. Menționați, din sursa dată, raport dintre principele Transilvaniei și celelalte țări române.
3. Menționați, pe baza sursei date voievodul Moldovei.
4. Precizați, pe baza sursei date, cum s-a autointitulat Mihai Viteazul după intrarea în Alba Iulia.
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la activitatea diplomatică a lui Mihai Viteazul.

6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia lupta antiotomană a lui Mihai Viteazul este o componentă a relațiilor internaționale în secolul XVI.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre rezistența antiotomană a Țărilor Române în secolele XIV-XVII:

- prezentarea a două cauze care au determinat implicarea statelor românești în lupta antiotomană.
- menționarea a două acțiuni militare la care participă românii în secolul al XV și consecințele în plan diplomatic ale acestora.
- prezentarea unui fapt istoric referitor la acțiunile militare desfășurate în spațiul românesc la sfârșitul secolului al XVI-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la implicarea spațiului românesc în diplomația din secolele al XVI-lea – al XVII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată

TEST 14

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politica

Tema: România și concertul european: de la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului al XX-lea

Subiectul I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. Art. I Guvernul Alteiței Sale Domnului României Carol I asigură armatei ruse care va fi chemată a merge în Turcia, libera trecere prin teritoriul României și tratamentul rezervat armatelor amice. Toate cheltuielile care ar putea fi ocazionate de trebuințele armatei ruse, de transportul sau precum și pentru satisfacerea tuturor trebuințelor sale, cad naturalmente în sarcina Guvernului Imperial. Art. II Pentru ca nici un inconvenient sau pericol să nu rezulte pentru România din faptul trecerii trupelor ruse pe teritoriul său, Guvernul Majestății Sale Imperatorului tuturor Rusiilor se obligă a menține și a face a se respecta drepturile politice ale Statului Român, astfel cum rezultă din legile interioare, și tratatele existente, precum și a menține și a apăra integritatea actuală a României.

(Convenția Româno-Rusă din 4 aprilie 1877)

B. În urma războiului, România și-a sporit prestigiul datorită posturii de garant al echilibrului de putere din Balcani și și-a mărit încrederea în forțele proprii. Nu este nici o îndoială că această criză balcanică din 1912-1913 a desăvârșit alienarea României față de Austro-Ungaria și Tripla Alianță. În primăvara anului 1914, apropierea dintre România și Tripla Antantă (Marea Britanic, Franța și Rusia) era un fapt real. Relațiile oficiale dintre Franța și România s-au încălzit perceptibil după ce diplomații francezi acordaseră României un sprijin total în timpul celui de-al doilea război balcanic și aprobaseră termenii tratatului de la București. Ei și-au coordonat politica cu cea a Rusiei care, la insistența ministrului de externe Sazonov, a curtat asiduu România. Vizita țarului la Constanța la 1/14 iunie 1914 a marcat începutul unei noi ere în relațiile dintre cele două țări. Dar primul ministru Ionel Brătianu a refuzat să-și angajeze țara în Tripla Antantă.

(Relațiile internaționale 1881-1914)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați, pe baza sursei A, conducătorul român.
2. Menționați, pe baza sursei B, sistemul de Alianță la care a aderat România.
3. Menționați o prevedere referitoare la integritatea teritorială precizată de sursa A.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care reflectă poziția proeminentă pe care România o avea în relațiile diplomatice din Balcani.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa B.
6. Prezentați o acțiune militară în care se implică România după semnarea Convenției româno-ruse (1877) și consecințele acestei acțiuni.
7. Precizați care au fost cauza aderării României la Tripla Alianță.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Politica externă a României (...) și-a îndreptat eforturile spre crearea unui regim de securitate europeană care să garanteze, sub egida Pactului Ligii [Societății Națiunilor], statutul internațional rezultat de pe urma tratatelor de pace. Astfel, în 1921, România, Cehoslovacia și Iugoslavia au creat Mica Înțelegere, o alianță defensivă și antirevizionistă (...) Tot în 1921, România a încheiat un tratat de alianță cu Polonia, înlocuit în 1926 cu un tratat de garanție. În 1926, România a semnat un tratat de alianță și cu Franța (...) Diplomații români, Titulescu îndeosebi, au avut o activitate deosebită și în cadrul Ligii Națiunilor, opunându-se invadării Chinei și a Etiopiei.”

(V.Georgescu, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*)

1. Menționați, pe baza sursei, obiectivul politicii externe a României.
2. Precizați, pe baza sursei, o caracteristică a Micii Înțelegeri.
3. Precizați, pe baza sursei, două tratate de alianță încheiate de România în perioada interbelică.
4. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere conform căruia politica externă a României și-a îndreptat eforturile spre crearea unui sistem de securitate colectivă, selectând o informație în acest sens.
5. Menționați o asemănare și o deosebire între activitatea diplomatică românească din a doua jumătate a sec. al XIX-lea și cea din prima jumătate a secolului al XX-lea.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia România a susținut, în relațiile internaționale, interzicerea războiului ca mijloc de rezolvare a diferendelor dintre state.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România în contextul internațional (secolele al XIX-lea - al XX-lea), având în vedere::

- Menționarea a câte un obiectiv urmărit de România prin implicarea sa în “criza orientala”, respectiv în relațiile internaționale;
- Prezentarea unui fapt internațional și precizarea unei consecințe;
- Menționarea unei cauze și consecințe, a aderării la una dintre marile puteri;
- Formularea unui punct de vedere referitor la evoluția statului român în primele două decenii ale secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată

TEST 15

Disciplina: Istorie

Clasa a XII-a

Unitatea: Statul și Politică

Tema: România și concertul european: de la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului al XX-lea

Subiectul I (30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. În stare de război, cu legăturile rupte, ce suntem? Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare. Avem domn de sine stătător. Însă domnilor, aici se oprește munca noastră? Aici se oprește misiunea noastră? Am ajuns la scopul urmărit, nu de azi, ci, pot zice, de secole, și mai cu deosebire urmărit de la 1848 încoace? [...] Iată dară pentru ce voiam să fim independenți, ca să nu mai atârnăm de capriciul său de greșelile cutărui vizir din Constantinopol. Trebuie să dovedim că reclamăm independența pentru că și noi ca națiune avem dreptul să trăim cu viața noastră. Când toată Europa predică sentimentele de justiție este drept ca aceste sentimente să se răspândească și asupra noastră și să ne lase să trăim cu viața noastră proprie, răspunzând numai pentru greșelile noastre și nu pentru ale altora. Trebuie să arătăm Europei că nu voim ca noi care, timp de 20 de ani, am lucrat și am dat având de progres și civilizație acestei națiuni, nu voim să vedem acest travaliu al nostru ca să fie pus în cumpănă afară din hotarele noastre”

(Convenția ruso-română din 1877)

B. B. Rușii ar fi vrut însă ca rolul armatei române să se reducă la paza Dunării și să nu se amestece în războiul din Bulgaria. Ei voiau să aibă pentru dânșii singuri gloria de a alunga pe turci din Europa și se temeau pe de altă parte să nu fie datori României, căreia se pregăteau să-i răpească Basarabia sudică. Lucrurile se petrecură altfel, independența română fu plătită cu sânge. Dar tocmai când se credeau învingători, rușii întâmpinaseră o rezistență neașteptată la Plevna. Acest orașel din Bulgaria fu întărit de armata turcească sub conducerea lui Osman pașa, care respinsese în două rânduri armatele rusești. Văzându-le în imposibilitatea de a înainta și amenințați pe la spate de garnizoanele turcești rămase în unele cetăți de la Dunăre, rușii se văzură nevoiți să facă apel la români.

(Relațiile internaționale 1881-1914)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați secolul în care pot fi încadrate evenimentele prezentate de sursa A.
2. Numiți, pe baza sursei B, evenimentele care i-au determinat pe ruși să apeleze la români .
3. Numiți evenimentul politico-militar la care se referă atât sursa A, cât și sursa B.
4. Scrieți pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care reflectă independența ca proiect politic, selectând două informații din text.
5. Scrieți pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa B.
6. Prezentați evenimentul diplomatic în urma căruia României i se recunoaște independența.
7. Precizați o prevedere a Tratatului de la Berlin referitoare la România, alta decât proclamarea independenței.

SUBIECTUL AL II-LEA

(30 de puncte)

Citiți cu atenție, sursa de mai jos:

„Obiectivul principal al politicii externe a României pe tot parcursul perioadei interbelice a fost menținerea frontierelor trasate la sfârșitul primului război mondial. [...] Guvernele românești au promovat consecvent alianțele regionale ca mijloace de a menține sistemul acordurilor de pace de la Versailles și și-au asumat un rol principal în crearea Micii înțelegeri. Aceasta s-a format ca reacție la nevoia resimțită de România, Cehoslovacia și Iugoslavia de a-și asigura propria lor securitate, pe măsură ce au început să se îndoiască de eficiența garanțiilor cuprinse în tratatele de la Trianon și Neuilly. România a jucat un rol activ în realizarea înțelegerii Balcanice, care a reprezentat extinderea în Europa de Sud-Est a principiilor securității regionale. [...] Înțelegerea Balcanică crea condițiile pentru colaborarea permanentă dintre membrii ei, dar la fel ca Mica înțelegere nu a reușit să creeze un front unit în problemele internaționale vitale. [...] Ele nu au putut atenua diferențele dintre România și cei doi mari vecini revizionisti — Ungaria și Uniunea Sovietică, care nu se puteau împăca cu pierderea de teritorii de la sfârșitul primului război mondial. Problema Transilvaniei stătea în calea oricărei apropieri semnificative între Ungaria și România. Pe tot parcursul perioadei interbelice, guverne ungare succesive nu au încetat să spere la redobândirea unui teritoriu pe care îl considerau drept parte integrantă a Ungariei istorice, dar nici un guvern român n-ar fi luat în considerație nici cea mai mică concesie care ar fi putut diminua suveranitatea sa asupra provinciei. [...] Obiectul în disputa dintre România și Uniunea Sovietică era Basarabia. Reîncorporarea acesteia în România în 1918 a precipitat o ruptură în relațiile dintre ele și avea să rămână obstacolul principal în calea reluării acestora în 1934. În anii '20 guvernele român și sovietic au negociat cu intermitențe statutul Basarabiei, dar nici unul nu s-a clintit din poziția inițială.

(V.Georgescu, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*)

1. Menționați, pe baza sursei, obiectivul politicii externe a României din perioada interbelică.
2. Precizați, pe baza sursei, scopul alianțelor regionale promovate de România.
3. Precizați, pe baza sursei, două tratate de alianță încheiate de România în perioada interbelică.
4. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere privind raporturile diplomatice dintre România și vecinii săi, Ungaria și Uniunea Sovietică.
5. Menționați două deosebiri între activitatea diplomatică românească din perioada anilor '20-'30 și începutul celui de-al Doilea Război Mondial.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia obiectivul principal al politicii externe a României în perioada interbelică a fost menținerea frontierelor trasate la sfârșitul primului război mondial.

SUBIECTUL AL III-LEA

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România în contextul internațional (secolele al XIX-lea - al XX-lea, până la instaurarea regimului autoritar de către Carol al II-lea), având în vedere::

- Menționarea unui obiectiv urmărit de România prin implicarea sa în “criza orientala”, respectiv în relațiile internaționale;
- Prezentarea unui fapt istoric internațional în secolul XIX și precizarea unei consecințe;
- Menționarea unei cauze a aderării României la unul dintre sistemele politico-militare la începutul secolului XX;

- Prezentarea activității diplomației românești în perioada interbelică;
- Formularea unui punct de vedere referitor la evoluția statului român în primele două decenii ale secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată